

UDÁLOST MĚSÍCE

LOMNICE NAD POPELKOU SI
PŘIPOMENE NAROZENÍ HRDINY

V sobotu 21. října si Lomnice nad Popelkou připomene 100. výročí od narození plukovníka Františka Truhláře, letce britské RAF, veterána bojů II. světové války a čestného občana města. Celodenní akcí pro širokou veřejnost uctí jeho památku, připomene si jeho osobní statečnost a oddanost své zemi.

Mimo samotný pietní akt, který se uskuteční u Truhlářova pomníku u zámku, bude součástí programu odhalení pamětní desky na sokolovně, přednáška vojenského historika plk. Eduarda Stehlíka nebo večerní slavnostní koncert smyčcového souboru Martinů Strings Prague lomnického rodáka Jaroslava Šonského. V rámci programu je připraveno mnoho doprovodných akcí v zámku, Tylově divadle a okolí. Jedná se například o výstavu předmětů a dokumentů spojených s plukovníkem Truhlářem a dalšími válečnými letci.

Prohlídku statické makety letounu Spitfire ve skutečné velikosti a dobového tábora RAF s ukázkami uniformem a letecké výstroje. Dále výstavu leteckých modelů, soutěže pro děti, promítání filmů Nepřítelem osudu a Nebeští jezdci.

Akci „100. výročí narození válečného letce plukovníka Františka Truhláře“ pořádá město Lomnice nad Popelkou společně s jeho příspěvkovými organizacemi, Okrašlovacím spolkem vojenské historie – Lomnice nad Popelkou a Czech Spitfire Clubem, za podpory Ministerstva obrany ČR, Armády České republiky a Libereckého kraje. Nad akcí převzal záštitu hejtmán Martin Půta.

Životní příběh Františka Truhláře je příkladem hrdinství, síly a odhodlání překonat nepřízeň osudu. Dvakrát unikl smrti. Poprvé po tragické havárii letounu, kdy jako jediný z celé osádky bombardéru Wellington v pozici palubního střelce přežil. Podruhé jako pilot

letounu Spitfire, kdy jeho letou vlivem špatného počasí narazil při přistávacím manévru do země. V obou případech utrpěl těžké popáleniny a navzdory komplikovanému a bolestivému léčení na vyhlášené chirurgické klinice sira A. H. McIndoea, průkopníka plastické chirurgie, se po řadě plastických operací vrátil do aktivní služby. Po návratu do Československa v létě 1946 se stal zástupcem velitele Leteckého pluku 12 v Praze-Kbelích, kde se podílel na výcviku nových pilotů. Při služebních letech do Brna a zpět vždy rád zavítal nad rodnou Lomnici, kde 3. prosince 1946 prováděl leteckou akrobacii. Jeho nízko letící letoun zavadil o střechu jednoho z domů a havaroval. František Truhlář v jeho troskách zahynul. ←

Text: Květa Šírová

Foto: mladý voják František Truhlář

Foto: archiv města Lomnice nad Popelkou

NA KRAJI

EVROPSKÝ DŮM ZAČAL SLOUŽIT VEŘEJNOSTI

Od září letošního roku začal veřejnosti sloužit Evropský dům vedle sídla Libereckého kraje v ulici U Jezu v Liberci. Poskytovatelé eurodotací tak lidé najdou pod jednou střechou.

Sídlí zde například Centrum pro regionální rozvoj České republiky, ale i koordinátor veřejné dopravy, společnost Korid LK, které má v přízemí budovy zákaznické centrum, kde si klienti od nového roku mohou na počkání zařídit krajskou kartu Opuscard. V prvním patře sídlí nově Euroregion Nisa, Sdružení obcí Libereckého kraje a agentura CzechInvest. V prosinci by se v prvním patře měly otevřít ještě kanceláře Státního fondu životního prostředí České republiky. Ve druhém patře jsou umístěny Centrum pro regionální rozvoj České republiky a Eurocentrum Liberec. Do třetího patra se brzy nastěhují projektoví manažeři krajského úřadu a zastupitelské kluby. Poslední čtvrté patro obsadila Agentura regionálního rozvoje.

Rekonstrukce Evropského domu byla zahájena v dubnu loňského roku a trvala 52 týdnů. Původní cena rekonstrukce dle soutěže jako cena smluvní byla ve výši 76 733 244 Kč bez DPH. Vícepráce za celý průběh stavby jsou ve výši 5 266 382 Kč a méněpráce ve výši 2 125 711 Kč, z čehož vyplývá, že absolutní nárůst ceny díla je ve výši 3 140 671 Kč, což představuje 4,09 %. Více informací na evropskydum.kraj-lbc.cz.

Budova „E“ Krajského úřadu Libereckého kraje – Evropský dům po rekonstrukci. Foto: archiv LK

EDUCA MYJOB LIBEREC 2017

Na ploše HomeCredit Areny v Liberci se v termínu od 12. do 14. října bude konat již jedenáctý ročník veletrhu vzdělávání a pracovních příležitostí EDUCA MYJOB Liberec. Na akci, kterou spoluorganizuje Liberecký kraj, se veřejnosti každoročně prezentuje téměř 120 vystavovatelů z řad středních a vysokých škol, učilišť, vzdělávacích společností, firem hledajících nové pracovníky, personálních agentur, internetových portálů s nabídkou práce a specialistů z oblasti pracovního trhu a vzdělávání. Pro návštěvníky veletrhu

bude opět připraven bohatý doprovodný program včetně diskuze s dvěma významnými osobnostmi. Více informací naleznete na www.educaliberec.cz

VÝROBKY, KTERÉ OSLNILY KRAJ

Nejlepším potravinářským výrobkem roku 2017 Libereckého kraje se stal Kitl Syrob Malinový s dužninou. Svou jedinečnou ovocnou vůni a typickou chutí domácí malinové šťávy se prosadil mezi dalšími 78 potravinami od výrobců z Libereckého kraje. Více informací o soutěži najdete na www.vyrobek-roku-lk.cz

MAPY KOLEM NÁS 2017

Krajská vědecká knihovna v Liberci bude ve dnech 10.–12. října hostit třídenní akci pro veřejnost i pozvané školy (převážně žáci 2. st. ZŠ) Mapy kolem nás 2017. Akce hravou a zábavnou formou ukáže různé druhy a využití map – jak v praxi (od map při vojenských operacích, v ochraně před povodněmi, v ochraně životního prostředí atd.), tak využití map pro relaxaci a zábavu (v deskových, počítačových i outdoorových hrách, při turistice, pro navigaci aj.). Návštěvníkům budou navíc představeny nové technologie – 3D tisk a 3D skenování, virtuální i augmentovaná realita nebo mapování pomocí dronů. V rámci akce bude probíhat i 3. ročník malování Země příběhů. Novinkou letošního ročníku bude účast samotných škol v roli organizátorů. Mapy kolem nás 2017 pořádá Liberecký kraj, vstup na akci je volný. Více informací na geoportal.kraj-lbc.cz/mapy-kolem-nas-2017.

S TARIFEM IDOL MŮŽETE NOVĚ CESTOVAT I RYCHLÍKEM

Dlouho žádanou novinku přináší od 1. 10. 2017 integrovaný tarif IDOL. Nově jsou do jízdného zařazeny rychlíky Českých drah, na kterých dosud integrovaná jízdenka neplatila. To znevýhodňovalo zejména pravidelné cestující s časovou jízdenkou IDOL, kteří museli na stejné trase vybírat spojení podle toho, zda jel osobní vlak nebo rychlík. Nyní se nabídka spojení s jízdenkou IDOL na vybraných tratích významně rozšířila. Například mezi Libercem a Českou Lípou to znamená navíc 7 párů rychlíků s jízdní dobou kratší o cca 20 minut oproti dosud integrovaným vlakům. Podobně tomu je i ve směru z Liberce na Turnov a Semily nebo od Turnova do Tanvaldu. Nejvíce cestující asi potěší, že rozšíření nabídky IDOL nemá vliv na cenu integrovaného jízdného. Přečodem z tarifu ČD na tarif IDOL naopak v některých případech ušetří. ←

KRAJŠTÍ ZASTUPITELÉ K VĚCI

Jaká porevoluční stavba v kraji se Vám nejvíce líbí?

TOMÁŠ HOCKE (SLK)

Za svoji osobu musím říci, že je velmi těžké vyzvednout pouze jednu stavbu. Z obnovy historických památek to budou jistě Lázně v Liberci, z občanské vybavenosti pak Hospic v Liberci a Maškova zahrada v Turnově, ze staveb dopravních pak spojka silnice I/13 okolo Stráže nad Nisou a Krásné Studánky.

MICHAL KŘÍŽ (ANO 2011)

Podle mě je to sportovní areál Maškova zahrada v Turnově. Tato stavba propojuje sportovně rekreační vyžití obyvatel a zároveň architektonicky zapadá do Českého ráje.

JOSEF ŠEDLBAUER (ZPLK)

Jedna stavba neudělá kvalitní veřejný prostor. Za ocenění spíše stojí zdařilé rekonstrukce nebo dostavby větších celků. Třeba univerzitní kampus v Liberci nebo náměstí ve Frýdlantu.

PETR BEITL (ODS)

Je těžké vybrat jedinou, v kraji je více pěkných a významných staveb. Například Oblastní galerie Liberec, Krajská vědecká knihovna, Home Credit Arena, areál Maškova zahrada Turnov a další.

PAVEL SVOBODA (ČSSD)

Za jednu z nejvydařenějších moderních staveb v kraji považuji Stavbu smíření, sídlo Krajské vědecké knihovny v Liberci. Polyfunkční dům ze skla a betonu vyrostl na místě nacisty vypálené židovské synagogy, a jeho součástí je i Nová synagoga. Architektonicky výjimečné dílo tak nese v sobě i důležité morální poselství.

MARTINA SEJKOROVÁ (SPD-SPO)

Liberec byl v minulosti proslulý svými architektonickými skvosty, vzpomeňme Hubáčkův Ještěd, dominantu Liberce. Za všechny stavby, které vznikaly v porevolučním období, bych chtěla vyzvednout Krajskou vědeckou knihovnu architekta Radima Kousala, která je urbanisticky zdařilým dílem.

JAN DVOŘÁK (KSČM)

Oslovila mě přestavba budovy Kojeneckého ústavu v Liberci na Hospic Svaté Zdislavy, a to jak pro architektonické, tak pro řemeslné provedení stavby. ←

Další názory zastupitelů si můžete přečíst na www.kraj-lbc.cz/zastupitelstvo

1 | Jaroslav Šonský při koncertu ve švýcarském Sissachu. Foto: Benno Hunziger

2 | V roce 2012 založil Jaroslav Šonský v Praze dvanáctičlenný smyčcový soubor Martinů Strings Prague, který navazuje na tradici české smyčcové kultury. Fotografie zachycuje červnový koncert v Barokním refektáři u dominikánů v Praze. Foto: Jiří Bartoň

OSOBNOST KRAJE

JAROSLAV ŠONSKÝ

Houslový virtuos, hudební organizátor a pedagog. Narodil se v Lomnici nad Popelkou a již v pěti letech se začal z vlastního přesvědčení učit hře na klavír a od sedmi let hře na housle. Jako sólista i jako člen různých komorních uskupení koncertoval na mnoha místech světa. Od roku 2012 vede v Praze svůj smyčcový soubor Martinů Strings Prague, ale trvale žije již od roku 1975 ve Švédsku.

Narodil jste se v Lomnici nad Popelkou, kde jste vyrůstal a také začal svou profesní dráhu. Proč jste se rozhodl Lomnici a poté i Českou republiku opustit?

Bylo to vlastně velice logické. V Praze jsem poznal svoji ženu, Švédku, která pracovala na švédském velvyslanectví. Chtěl jsem hudebně podnikat, svobodně cestovat. Hlavním důvodem opustit republiku bylo, že můj potomek nebude rukojmím komunismu. Nechtěl jsem, abych byl nucen vstoupit do strany nebo spolupracovat s STB, aby se můj potomek dostal na studia.

Jaké byly vaše začátky ve Švédsku? Živila vás hudba?

Mohu jen říci, že prvních čtyři–pět let bylo šťastných a plodných. Chtěl jsem nové začátky prožít ne v symfonickém orchestru, ale více méně na volné noze a seznamovat se s novým prostředím i z hlediska nové společenské kultury. Vyučoval jsem na vyšší hudební škole v Motale a měl jsem i za úkol hrát smyčcový kvartet. Rok na to jsem založil ve starobylém švédském městě Vadstena, odkud pochází řád Sv. Birgitty, smyčcový soubor Vadstena kammarensemble. Měli jsme k dispozici na zkoušení a koncertování krásné historické prostory. Od města jsem tehdy dostal na naši hudební činnost

5000 SEK. S tou malou finanční částkou v kapse jsem se cítil jako velký podnikatel. Dnes zapomínáme, co je cena svobody. V mých švédských začátcích byl mým velkým podporovatelem jeden ze zakladatelů firmy Arlaplast, sám velice dobrý violista, Göran Larsson. Arlaplast má dnes pobočku v České republice a byla to tato firma, která se stala hlavním sponzorem jednoho z našich koncertů v Praze. Na začátky s mými tehdejšími hudebníky ve Švédsku vzpomínáme dodnes. Mnozí současní emigranti přicházejí do Evropy s vědomím, že je naší povinností jim pomáhat a nevykazují přitom nejmenší porozumění ke kultuře nové země. Naopak žádají, abychom my chápali jejich kulturu. Z toho je mi velice smutno. Je to právě respekt ke kultuře, který zvyšuje kvalitu soužití lidí na zeměkouli, což se v historii mnohokrát ukázalo. Respekt ke kultuře nás nerozděluje, ale spojuje a pomáhá překonávat naše rozdíly.

Za svou kariéru jste spolupracoval s mnoha hudebními mistry. Je někdo, na koho vzpomínáte obzvláště rád?

To by byla dlouhá odpověď. Jednak to byli moji učitelé, kde bych mohl uvést velká jména, a pak jde o koncertní spolupráci na pódiu. Uvedl bych rád alespoň dvě osoby: Jeden z mých houslových učitelů Semjon Snitkovskij a jeho vynikající pianistka Leonora Josiovič. S. Snitkovskij v padesáti letech náhle zemřel a Leonora jako dvaadvacetiletá opustila Moskvu s dvěma kufry, emigrovala do Německa a dodnes ve svých 87 letech ještě vyučuje. Od německého státu nežádala ani korunu. Několik let jsme spolu hráli, a když dnes čtu naše tehdejší kritiky, byla to asi ta nejuspěšnější spolupráce.

O životě této skvělé dámy, která přežila jak Hitlera, tak Stalina, bych se mohl roze-psat dlouze, hluboce si jí vážím. Druhým, pro mne důležitým jménem je Jan Diesselhorst, violoncellista a předseda Berlínské filharmonie, asi nejlepšího orchestru na světě. Hrál jsem s Janem dlouhá léta, naše trio neslo název Epos Trio Berlin. Bylo to jeho osobní zásluhou, že Berlínská filharmonie r. 2011, v době Mahlerova výročí, vystoupila na Pražském jaru. Vystoupení bylo vrcholem festivalu, ale Jan se ho bohužel již nedožil. Odešel náhle ve věku 54 let.

V roce 2012 jste založil smyčcový soubor Martinů Strings Prague, za kterým dojíždíte do Prahy. Budete s ním také vystupovat v rámci oslav 100. výročí narození Františka Truhláře v Lomnici nad Popelkou. Jaké to pro vás bude, hrát ve svém rodišti?

Skladatel Bohuslav Martinů mne provází celým životem. Jeho hudbu jsem hrál s mnoha zahraničními hudebníky a oni se na jeho tvorbu dívají z perspektivy umělce, který má kořeny i mimo Českou republiku. V jeho hudbě je ještě stále mnoho co objevovat. O osudech Františka Truhláře mi už jako malému vypravoval soused Buchar. Říkal, že o tomto hrdinovi byla napsána kniha Soubor s osudem. Jeho sestra, paní Truhlářová, pozvala jednou ředitele hudební školy Krásu a mne na návštěvu. Ukazovala nám album s fotkami a vypravovala některé z pozoruhodných historek o bratrově životě. Jsem vždy rád, když si mohu v mém rodišti zahrát. Tentokrát ale cítím zvláštní poctu, že se svým souborem mohu vystoupit při této výjimečné a významné příležitosti, 100 let od narození Františka Truhláře. ←

1

KRAJEM

LOMNICE NAD POPELKOU

Lomnicko leží na rozhraní Českého ráje a Krkonoš, na jihovýchodním okraji Libereckého kraje a od roku 2005 je součástí evropského geoparku UNESCO Český ráj. Jeho centrem je město Lomnice nad Popelkou, nad kterým se tyčí hora Tábor v nadmořské výšce 678 m. Městem protéká říčka Popelka. První písemné prameny o Lomnici nad Popelkou pocházejí ze 14. století, ale již v Dalimilově kronice je zmínka o lomnických pánech. Těm se podařilo chytit tatarského zvěda, který je v upomínku jejich činu dodnes vyobrazen v městském znaku. Pro drsné klimatické podmínky bylo Lomnicko kolonizováno až na přelomu 12. a 13. století. Majiteli lomnického panství byli postupně Košíkové a Valdštejnové. S jejich vládou je spjata doba hospodářského, kulturního i stavebního rozvoje města. V polovině 17. století Valdštejnové prodali lomnické panství hraběti Pavlu z Morzinu, jehož rod se zasloužil o vybudování významných památek města. V roce 1834 koupil město Lomnici se 14 vesnicemi Karel Alain Gabriel kníže Rohan, majitel sychrovského panství. Jeho rodina působila na Lomnicku až do roku 1945. Poté již držela Lomnice nad Popelkou správu města ve vlastních rukou.

Lomnice bývala městem rozvinutého průmyslu, a to až do roku 1989. Významným vývozním artiklem, který Lomnici nad Popelkou proslavil po celém světě, jsou Lomnické suchary firmy Josef Jína a Antonín Jína. Suchary se i dnes pečou v několika malých provozovnách.

Ve městě v průběhu 19.–20. století vzniklo několik desítek spolků, organizací a sportovních oddílů. Již od roku 1825 se v Lomnici pravidelně hraje ochotnické divadlo, na jehož tradici navazuje Divadelní spolek J. K. Tyl. V roce 1862 byl založen zpěvácký spolek Bořivoj, který působí dodnes. Nejstarší sportovní organizací je Tělocvičná jednota Sokol založená v roce 1870. V meziválečném období vznikly další sportovní organizace. S rozvojem spolkového a sportovního života souviselo i budování nových kulturních stánek a sportovišť. Jedním z nich je také Lyžařský areál V Popelkách se skokanskými můstkami. Modernizace skokanského můstku K 70 získala Cenu sympatie v soutěži Stavba roku Libereckého kraje 2007. Velmi oblíbené je i nově zrekonstruované koupaliště.

Typické pro město a okolí jsou stavby lidové architektury, historické, církevní a kulturní památky. Nejstarší stavbou je dřevěná zvonice na hřbitově. Mezi kulturní památky patří zámek, radnice, kostel sv. Mikuláše, Tylovo divadlo, lovecký zámeček v Oboře, Alainova věž či křížová cesta na Tábor s kostelem Proměnění Páně a další stavby.

Město pravidelně pořádá řadu kulturních a společenských akcí, jako jsou například Slavnosti vína, akce Já mám koně, Setkání u Alainovy věže, Mikulášské slavnosti a finančně podporuje další akce konající se ve městě, jako například Krajskou přehlídku ochotnického divadla Jizerské oblasti. ←

Text: Květa Šírová

- 1 | Pohled na Husovo náměstí, v pozadí lomnická radnice (žlutá budova) a zámek (oranžová budova). Foto: Ota Kudrnáč
- 2 | Pro Lomnici nad Popelkou jsou typické lidové stavby, například na Karlovském náměstí. Foto: Matěj Bárta
- 3 | Neogotický lovecký posed Alainova věž byl postaven v knížecí lovecké oboře pod horou Tábor na počest zemřelého Alaina Rohana. Zajímavostí je, že věž má téměř identickou dvojici, a to v podobě spodní části rozhledny Štěpánka u Příchovic. Foto: Matěj Bárta
- 4 | Ochoz věže nejvyššího skokanského můstku K 70 v lyžařském areálu V Popelkách slouží také jako vyhlídka. Z výšky 28 metrů je zajímavý pohled do okolní krajiny. Foto: archiv LSK Lomnice nad Popelkou
- 5 | Od roku 2013 funguje v Lomnici nad Popelkou nově zrekonstruované koupaliště s dětským hřištěm i občerstvením. Foto: Ota Kudrnáč

2

3

4

5

KRAJ. Příloha Libereckého kraje. Vychází 11× ročně.

Vydává Liberecký kraj, U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2. IČ 70891508. Ev. č.: MK ČR E 21924. Redakční radu tvoří nominovaní zástupci zastupitelských klubů Zastupitelstva LK a Krajského úřadu LK, předsedkyní je Květa Šírová. Redakce: media@kraj-lbc.cz, tel: +420 485 226 111.

Číslo 10/2017 vyšlo 2. října 2017, uzávěrka byla 15. září 2017.

magazin.kraj-lbc.cz www.facebook.com/krajlk